

Preek ds. J. Linandi, GKIN regio Amstelveen (tevens OLE), 10 augustus 2025

“Genade, wat een wonder!/ Ajaib benar anugerah!”

Matteüs 20:1-16

1. Een verhaal dat schuurt

Geliefde gemeente. De gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard schuurt. Ze knaagt aan ons rechtvaardigheidsgevoel. Want eerlijk gezegd: dit voelt toch niet eerlijk. Sommigen werken de hele dag, zwoegen in de brandende zon. Anderen maar één uur. Maar het loon? Voor iedereen hetzelfde: één denarie.

Dat gevoel herkennen we. Op school werk jij keihard aan een groepsopdracht, terwijl een ander bijna niets doet, maar jullie krijgen hetzelfde cijfer. Of je werkt jaren aan je carrière en ziet iemand die pas komt kijken ineens dezelfde voordelen krijgen. Of je zoekt al lang een huis, maar iemand die kort geleden naar Nederland is gekomen, krijgt eerder een plek. Het voelt... oneerlijk.

Zelfs in de dierenwereld zie je dat terug. In een bekend experiment geven onderzoekers twee apen een beloning als ze een steentje aangeven. Soms krijgen ze allebei komkommer — prima. Soms druiven — nog lekkerder. Maar wat gebeurt er als de ene aap komkommer krijgt en de andere druiven? Hoe reageert de aap?

Laten we het filmpje samen kijken:
<https://www.youtube.com/watch?v=-KSryJXDpZo>

In het filmpje zien we hoe de eerste aap eerst rustig zijn komkommer opeet, maar zodra hij ziet dat de ander druiven krijgt, gooit hij boos de komkommer weg. *Het is niet eerlijk!*

Zo zijn wij vaak ook. We kunnen goed leven met

1. Sebuah kisah yang mengusik

Jemaat yang terkasih. Perumpamaan tentang para pekerja di kebun anggur ini mengusik hati dan mengganggu rasa keadilan kita. Sebab terus terang: ini terasa tidak adil. Ada yang bekerja seharian penuh, berpeluh di bawah terik matahari. Ada pula yang hanya bekerja satu jam. Tapi upahnya? Semua sama: satu dinar.

Perasaan itu kita kenal. Di sekolah, kamu bekerja keras untuk tugas kelompok, sementara yang lain hampir tidak melakukan apa-apa, tapi nilainya sama. Atau anda bertahun-tahun membangun karier, lalu melihat orang yang baru datang langsung mendapat keuntungan yang sama. Atau anda sudah lama mencari rumah, tapi orang yang baru pindah ke Belanda justru mendapatkannya lebih dulu. Rasanya... tidak adil.

Bahkan di dunia hewan pun kita bisa melihat hal ini. Dalam sebuah percobaan, peneliti memberi hadiah kepada dua ekor monyet ketika mereka melakukan tugas mengembalikan batu. Kadang keduanya mendapat mentimun atau anggur yang lebih lezat. Tetapi apa yang terjadi jika yang satu mendapat mentimun dan yang lain mendapat anggur? Bagaimana reaksinya?

Mari kita lihat videonya bersama:
<https://www.youtube.com/watch?v=-KSryJXDpZo>

Dalam video tadi kita lihat monyet pertama awalnya memakan mentimunnya dengan tenang, tapi begitu melihat yang lain mendapat anggur, ia langsung melempar mentimun itu dengan marah. *“Tidak adil!”*

Kita juga sering seperti itu. Kita bisa menerima

minder, zolang iedereen hetzelfde krijgt. Maar zodra een ander meer ontvangt, knaagt het. Precies daarom vertelt Jezus deze gelijkenis. Hij wil ons rechtvaardigheidsgevoel doen schudden en laten zien: bij God gaat het niet zoals in onze economie, maar zoals in Zijn Koninkrijk. De landeigenaar is een beeld van God. Is God dan onrechtvaardig?

2. De wijnboer die gunt

Kijk naar de landheer, de wijnboer. Hij gaat de hele dag door opnieuw naar de markt: vroeg in de ochtend (om 06.00 uur), om negen, twaalf, drie uur, en zelfs vlak voor zonsondergang (om 17.00 uur). Steeds weer zoekt hij arbeiders. Jong of oud, ervaren of niet — iedereen is welkom.

Waarom doet hij dat? Niet om maximale winst te maken. Anders had hij de laatkomers veel minder betaald. Hij is niet uit op eurotekens, maar op mensen. Hij gunt iedereen een vol dagloon. Hij weet dat achter bijna elke arbeider een gezin wacht dat moet eten.

Stel je voor: je staat al de hele dag te wachten. De zon klimt, daalt weer. Je moet zakt in je schoenen. Vanavond moet je zeggen: “*Geen werk, geen eten vandaag.*” En dan, op het laatste moment, klinkt die stem: “*Waarom sta je hier nog? Ga werken in mijn wijngaard!*”

De wijnboer had de laatste arbeiders ook een gift kunnen geven, maar dan waren ze als bedelaars behandeld. Nee, hij geeft hen werk én waardigheid.

Zou je de laatste arbeider zijn, dan kun je het nauwelijks geloven. Is dit nog wel de moeite waard? Hooguit één uurtje... Maar je doet het. Natuurlijk doe je het! Alles beter dan niets! Misschien kun je dan toch nog wat eten kopen.

hidup dengan yang sedikit, asal semua mendapat yang sama. Namun begitu orang lain mendapat lebih, hati kita mulai terganggu. Karena itulah Yesus menceritakan perumpamaan ini. Untuk mengguncang rasa keadilan kita dan menunjukkan: di hadapan Allah, semuanya tidak berjalan seperti ekonomi dunia ini, tetapi seperti Kerajaan-Nya. Pemilik kebun anggur adalah gambaran Allah. Apakah Allah itu tidak adil?

2. Pemilik kebun anggur yang murah hati

Perhatikan sang pemilik kebun anggur. Sepanjang hari ia terus kembali ke pasar: pagi-pagi sekali (jam 6), jam 9, jam 12, jam 15, dan bahkan hampir matahari terbenam (jam 17). Ia terus mencari pekerja. Muda atau tua, berpengalaman atau tidak — semua dipanggil.

Mengapa ia melakukannya? Bukan untuk meraih keuntungan sebesarnya. Kalau begitu, tentu ia akan membayar pekerja yang belakangan jauh lebih sedikit. Ia tidak fokus pada euro, tetapi pada orang. Ia ingin tiap orang mendapat upah sehari penuh. Ia tahu, di balik hampir setiap pekerja, ada keluarga yang menunggu untuk makan.

Bayangkan: anda menunggu seharian. Matahari naik, lalu mulai turun. Harapan memudar. Malam nanti anda harus berkata: “*Tidak ada pekerjaan. Tidak ada makan hari ini.*” Lalu, di saat terakhir, terdengar suara: “*Mengapa kamu masih berdiri di sini? Pergilah bekerja di kebun anggurku!*”

Sang pemilik kebun bisa saja memberi sedekah kepada para pekerja terakhir, tapi itu akan memperlakukan mereka seperti pengemis. Tidak, ia memberi mereka pekerjaan dan martabat.

Kalau anda adalah pekerja terakhir itu, mungkin anda hampir tidak percaya. Masih adakah gunanya? Tinggal satu jam. Tapi tentu anda mau! Lebih baik sedikit daripada tidak sama sekali! Setidaknya masih bisa beli sedikit makanan.

En dan, bij de eindafrekening, komt dat wonderlijke moment. Je staart naar je hand. Dit moet een vergissing zijn. Een denarie! Een hele denarie! Een vol dagloon. Je kijkt bijna verschrikt naar de wijnboer. Je ziet zijn lachende gezicht. Hij knikt en zegt: “*Bedankt!*” Je bent verward en overrompeld, en je zegt: “*Nee, ú bedankt,*” en je weet gewoon niet hoe snel je thuis moet komen.

Thuis vertel je het verhaal met tranen van verwondering. Je vrouw pakt die munt aan — een denarie — met een soort eerbied en ogen die glanzen van blijdschap. Ze roept: “Kom mee, jongens, snel, we gaan eten kopen!” En daar rennen de kinderen voor haar uit, joelend en juichend.

3. Geen onrecht, maar genade

De mannen van het eerste uur vinden dit onrechtvaardig. Zij hebben twaalf uur lang gezwogd in de hitte en krijgen hetzelfde als wie nauwelijks gewerkt heeft. Maar de wijnboer heeft niemand minder gegeven dan afgesproken. In onze oren klinkt rechtvaardigheid vaak als *loon naar werken*, maar voor hem betekent het: niemand minder geven dan wat beloofd is — en soms méér.

Hij zegt: “*Mag ik met mijn geld niet doen wat ik wil? Ben je jaloers omdat ik goed ben?*” Dat doet denken aan de oudste zoon in de gelijkenis van de verloren zoon (Lucas 15). De oudste zoon is boos omdat zijn vader te goed is voor zijn broer. Zijn boosheid komt niet omdat hij tekortkomt, maar omdat de ander méér krijgt. Maar de vader zegt: “*... We kunnen toch alleen maar feestvieren en blij zijn?*”

Als je goed kijkt, gebeurt er geen onrecht. De

Lalu, saat pembagian upah, terjadilah momen menakjubkan. Anda menatap tangan. Pasti ada kesalahan. Satu dinar! Upah penuh sehari! Anda menatap pemilik kebun dengan heran. Ia tersenyum dan berkata: “Terima kasih!” Anda terkejut dan hanya bisa berkata: “Tidak, saya yang harus berterima kasih,” lalu anda segera pulang dengan hati berdebar.

Di rumah, anda menceritakan semuanya dengan mata berkaca-kaca. Istri menerima koin itu — satu dinar — dengan hati-hati dan mata yang berbinar. Ia berseru: “Ayo cepat, anak-anak, kita beli makanan!” Dan anak-anak berlari di depan sambil tertawa riang.

3. Bukan ketidakadilan, melainkan anugerah

Para pekerja yang pertama menganggap ini tidak adil. Mereka sudah kerja 12 jam di bawah terik matahari dan mendapat upah yang sama dengan yang hanya kerja sebentar. Tetapi sang pemilik kebun tidak memberi kurang dari yang dijanjikan. Bagi kita, keadilan sering berarti “upah sesuai kerja”, tetapi bagi sang pemilik kebun artinya: tidak memberi kurang dari yang dijanjikan — dan terkadang lebih.

Ia berkata: “*Tidakkah aku boleh mempergunakan milikku menurut kehendak hatiku? Atau iri hatikah engkau, karena aku murah hati?*” Ini mengingatkan kita pada anak sulung dalam perumpamaan anak yang hilang (Lukas 15). Anak sulung marah karena ayahnya terlalu baik kepada adiknya. Kemarahannya bukan karena ia kekurangan, tapi karena yang lain mendapat lebih. Tapi sang ayah berkata: “*... Kita patut bersukaria dan bergembira.*”

Jika kita perhatikan baik-baik, tidak ada

arbeiders van het eerste uur krijgen wat afgesproken was — geen cent minder. De laatsten krijgen méér dan ze verdienen. Dat is geen onrecht, **dat is genade: een gunst die je niet verdient, maar wel ontvangt.** Genade, dat is precies waar het om draait in het Evangelie van Jezus!

Zo werkt God. Als Hij ons zou geven wat we verdienen, zou niemand standhouden. Maar Hij geeft wat we niet verdienen. Hij betaalt onze schuld. Jezus droeg onze zonden aan het kruis en zegt: “Ik deed dit voor jou. Jij gaat vrijuit.” Romeinen 5:8 zegt: “*God bewijst ons Zijn liefde doordat Christus voor ons gestorven is toen wij nog zondaars waren.*”

Het Griekse woord voor genade is *charis*, verwant aan *chairō* — vreugde, dankbaarheid. Genade maakt blij, dankbaar, vrij. Elke dag is genade: de zon die opkomt, eten, gezondheid, maar boven alles: Jezus, die ons leven geeft. Genade, wat een wonder!

4. Genade in beeld: Les Misérables

Een prachtig voorbeeld van genade zien we in de film *Les Misérables*, die gebaseerd is op het boek van Victor Hugo. Wie heeft hem ooit gezien? Jean Valjean is vrijgelaten na negentien jaar gevangenisstraf. Hij logeert bij een priester. 's Nachts grijpt Jean zijn kans en steelt het zilverwerk.

De volgende dag pakt de politie hem op en brengt hem bij de priester. Valjean verwacht woede en veroordeling. Maar het loopt anders. De priester doet alsof hij het zilverwerk gegeven heeft en zegt: “Waarom heb je de zilveren kandelaars ook niet meegenomen?”

Dat moment verandert Valjeans leven. Zo werkt genade: je krijgt wat je niet verdient en mag opnieuw beginnen. Zo wil God ook ons hart raken en ons een nieuw begin geven.

ketidakadilan yang terjadi. Pekerja pertama mendapat sesuai perjanjian, tidak kurang satu sen pun. Pekerja terakhir mendapat lebih dari yang pantas diterima. Itu bukan ketidakadilan, **itu anugerah: pemberian yang diberikan meskipun tidak layak diterima.** Anugerah itulah inti dari Injil Kristus!

Begitulah cara Allah bekerja. Jika Dia memberi yang layak kita terima, tak seorang pun dapat bertahan. Tetapi Dia memberi yang tidak layak kita terima. Dia melunasi hutang kita. Yesus memikul dosa kita di salib dan berkata: “Aku lakukan ini untukmu. Engkau bebas.” Roma 5:8 berkata: “*Akan tetapi Allah menunjukkan kasih-Nya kepada kita, oleh karena Kristus telah mati untuk kita, ketika kita masih berdosa.*”

Kata Yunani untuk anugerah adalah *charis*, yang berhubungan dengan *chairō* — sukacita, ucapan syukur. Kasih karunia membawa sukacita dan rasa syukur. Tiap hari adalah kasih anugerah: matahari terbit, makanan, kesehatan, tetapi di atas semuanya: Yesus, yang memberi hidup kepada kita. Anugerah, sungguh satu keajaiban!

4. Anugerah dalam film *Les Misérables*

Contoh indah dari anugerah ada di film *Les Misérables*, yang berdasarkan tulisan Victor Hugo. Siapa yang pernah menontonnya? Jean Valjean dibebaskan setelah 19 tahun di penjara. Ia menginap di rumah seorang pastor. Malam itu ia mencuri peralatan makan dari perak.

Keesokan harinya ia tertangkap polisi dan dibawa ke pastor itu. Valjean mengira akan dimarahi dan dihukum. Tetapi yang terjadi berbeda. Pastor itu berpura-pura seolah peralatan perak itu memang ia berikan, bahkan ia berkata: “Mengapa kamu tidak juga membawa tempat lilin perak ini?”

Momen itu mengubah hidup Valjean. Begitulah anugerah: kita mendapat apa yang tidak layak kita terima dan diberi kesempatan memulai hidup baru. Demikian pula Allah ingin menyentuh hati kita dan memberi kita awal yang baru.

THE GRACE OF *Les Misérables*

5. Ook zelf leven van genade

In hun gemopper vergeten de werkers van het eerste uur dat ook zichzelf leven van de goedheid van deze Heer. Het loon dat zij die avond ontvangen, is niet omdat zij zulke goede werkers zijn, maar omdat de Heer hen heeft uitgekozen. Hij had ook hen voorbij kunnen gaan en hen de hele dag langs de kant kunnen laten staan. Wat hebben zij dat zij niet hebben ontvangen? Het feit dat ze geroepen zijn en mogen werken, is al genade.

Vergelijken en werken met de meetlat kom je ook vandaag tegen. Wie in de kerk is geboren en getogen, denkt soms meer recht van spreken te hebben dan wie er pas later bij is gekomen. Wie actief meewerkt, voelt zich soms belangrijker dan wie alleen ontvangt. Maar Jezus keert zulke schema's altijd weer om.

Wie genade ontvangt, wordt dankbaar. Je wilt dienen, niet omdat het moet, maar omdat je hart geraakt is. Zoals die arbeider van het laatste uur: de volgende dag zou hij in alle vroegte klaarstaan voor zo'n goede heer, toch?

Wie beseft dat hij zelf leeft van genade, gunt ook een ander die genade. Jaloezie zegt: "Ik verdien het meer." **Maar genade weet: alles is**

THE GRACE OF *Les Misérables*

5. Kita semua hidup dari anugerah

Dalam keluhan mereka, pekerja pertama lupa bahwa mereka sendiri hidup dari kebaikan sang Tuan. Upah yang mereka terima bukan karena mereka pekerja hebat, tetapi karena sang Tuan memilih mereka. Dia bisa saja melewati mereka dan membiarkan mereka menganggur seharian. Apa yang mereka punya yang bukan pemberian? Kenyataannya bahwa mereka dipanggil dan boleh bekerja sudah merupakan anugerah.

Membanding-bandingkan juga bisa kita temui sekarang ini. Yang lahir dan besar di gereja kadang merasa punya hak lebih besar daripada yang baru datang belakangan. Yang aktif melayani kadang merasa lebih penting daripada yang hanya menerima. Namun Yesus selalu membalikkan pola pikir seperti itu.

Siapa yang menerima anugerah akan bersyukur. Anda ingin melayani, bukan karena kewajiban, tetapi karena hati telah tersentuh. Seperti pekerja terakhir itu: keesokan harinya ia pasti akan siap sejak pagi untuk bekerja lagi bagi tuan yang baik itu.

Siapa yang sadar hidup dari anugerah, akan juga menginginkan orang lain menerima anugerah. Iri hati berkata: "Aku lebih pantas

ontvangen. Het is niet mijn verdienste, maar enkel Gods goedheid. Dan kun je blij zijn als een ander wordt gezegend, zelfs meer dan jijzelf.

6. Iedereen krijgt iets mee naar huis

Zelfs de eerste arbeiders krijgen iets extra's: geen extra geld, maar een les. Ze zien wat de laatsten ontvangen. Niet om hen te plagen, maar om de goedheid van de wijnboer te laten zien.

Zo is het in Gods Koninkrijk: de eersten en laatsten krijgen hetzelfde loon. De eersten zijn de Joden, die als eersten door God geroepen werden. Met de komst van Jezus worden ook niet-Joden geroepen tot het volk van God.

De kerkvader Augustinus zag in de werkers van het eerste uur de gelovigen van jongs af aan, die hun hele leven lang zich hebben ingezet voor de kerk, en in de laatsten zij die later tot geloof komen — zoals de misdadiger naast het kruis van Jezus. Iemand noemde hem eens: *een last-minute christen*.

Als het zo is, zullen we dan maar leven zoals wij graag willen en pas aan het eind ons hart geven aan Jezus? Nee, zeker niet! Augustinus zegt: wacht niet, stel niet uit. Je weet niet hoeveel tijd je nog hebt. Geef gehoor aan de roepstem van de Heer. Of je nu vroeg of laat komt, de beloning is royaal: eeuwig leven.

7. Leven vanuit verwondering

De gelijkenis houdt ons een spiegel voor: leef je met afgunst of met gunst? Zie je Gods goedheid naar anderen als een bedreiging of als reden tot feest?

mendapatkannya.” **Namun anugerah tahu: semua adalah pemberian. Bukan jasaku, melainkan kebaikan Allah.** Maka anda bisa bersukacita ketika orang lain diberkati, bahkan lebih dari diri anda sendiri.

6. Setiap orang membawa pulang sesuatu

Pekerja pertama pun menerima sesuatu yang ekstra: bukan uang tambahan, tetapi pelajaran hidup. Mereka melihat yang diterima pekerja terakhir. Bukan untuk membuat iri, tetapi untuk menunjukkan kebaikan sang pemilik kebun.

Begitulah di Kerajaan Allah: yang pertama dan terakhir mendapat upah yang sama. Yang pertama adalah orang Yahudi, yang pertama kali dipanggil Allah. Dengan datangnya Yesus, orang non-Yahudi juga dipanggil menjadi umat Allah.

Bapa gereja Agustinus melihat para pekerja pertama sebagai orang percaya sejak kecil, yang sepanjang hidup melayani Tuhan, dan para pekerja terakhir sebagai mereka yang baru percaya belakangan — seperti penjahat di samping salib Yesus. Ada yang menyebutnya: *orang Kristen “last minute”*.

Kalau begitu, apakah kita boleh hidup seenaknya lalu percaya Yesus di akhir hidup? Tidak! Agustinus berkata: jangan tunggu, jangan tunda. Engkau tidak tahu berapa waktu yang tersisa. Dengarkan panggilan Tuhan. Baik yang datang awal maupun akhir, upahnya sama berlimpah: hidup yang kekal.

7. Hidup dari ketakjuban

Perumpamaan ini menjadi cermin: apakah kita hidup dengan iri hati atau murah hati? Apakah kita melihat kebaikan Allah kepada orang lain sebagai ancaman atau sebagai alasan untuk

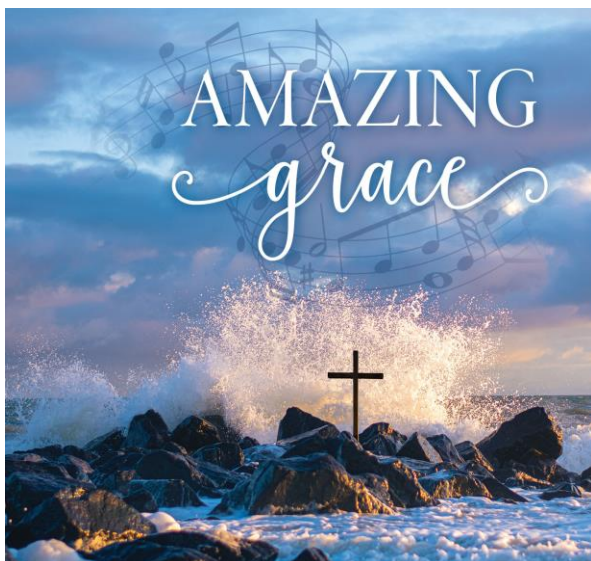
Gods Koninkrijk werkt anders dan onze wereld. Het is niet ik-gericht, maar God-gericht, en daardoor ook op de ander gericht. God is soeverein, vrij om goed te zijn voor wie Hij wil. We kunnen geen claim leggen op Zijn goedheid.

Geliefde gemeente, de kernvraag van Jezus blijft voor ieder van ons: **hoe reageer jij op Gods goedheid? Kun je blij zijn, niet alleen met wat jij ontvangt, maar ook met wat een ander krijgt?**

Misschien zit jij vandaag wel langs de kant van de weg, wachtend op werk, wachtend op hoop, wachtend op een nieuw begin. De Heer nodigt je uit: “Kom, werk in Mijn wijngaard, ontvang Mijn genade.” Grijp die uitnodiging — vandaag.

Wanneer je leeft in verwondering over Gods genade, verandert je blik. Dan ben je dankbaar voor wat je ontvangt en kun je oprecht genieten van hoe anderen gezegend worden, zelfs wanneer zij meer ontvangen dan jijzelf.

Laten we verwonderd en dankbaar zijn over Gods genade. Laten we niet jaloers zijn, maar leren anderen te zien met Gods genadige ogen. Laten we de goedheid van God viëren — samen met iedereen die Zijn genade ontvangt. Genade, wat een wonder! Amen.

bersukacita?

Kerajaan Allah berbeda dengan dunia ini. Ia tidak berpusat pada “aku”, tetapi pada Allah, dan karena itu juga berpusat pada sesama. Allah itu berdaulat, bebas untuk menunjukkan kebaikan kepada siapa saja. Kita tidak bisa menuntut kebaikan-Nya.

Jemaat terkasih, pertanyaan inti Yesus tetap berlaku bagi kita: **bagaimana anda menanggapi kebaikan Allah? Dapatkah anda bersukacita, bukan hanya atas apa yang anda terima, tetapi juga atas apa yang orang lain terima?**

Mungkin hari ini anda sedang duduk di tepi jalan, menunggu pekerjaan, menunggu harapan, menunggu awal yang baru. Ketahuilah. Tuhan mengundangmu: “Mari, bekerja di kebun anggur-Ku, terimalah anugerah-Ku.” Terimalah undangan itu — hari ini juga.

Ketika kita hidup dalam ketakjuban atas anugerah Allah, pandangan kita berubah. Kita menjadi bersyukur atas apa yang diterima dan bisa tulus bersukacita atas berkat yang diterima orang lain, bahkan jika mereka menerima lebih dari kita.

Marilah kita hidup dalam ketakjuban dan syukur atas anugerah Allah. Jangan biarkan iri hati menguasai kita, tetapi belajarliah melihat orang lain dengan mata anugerah Allah. Mari kita rayakan kebaikan Allah — bersama semua orang yang menerima anugerah-Nya. Anugerah, sungguh satu keajaiban! Amin.

